

ÅRSBERETNING 2006
UDVALGENE VEDRØRENDE
VIDENSKABELIG UREDELIGHED

*Forsknings- og Innovationsstyrelsen,
november 2007*

INDHOLD

SIDE 3:

FORORD

Af Poul Lodberg, formand for UVVU

SIDE 7: KAPITEL 1

SAGER BEHANDLET I 2006

*Af Annette Rasmussen og
Cecilie Dickmeiss*

SIDE 17: KAPITEL 2

VITENSKAPELIG UREDELIGHET OG FORSKNINGSETIKK I NORGE

Af Matthias Kaiser

SIDE 23: KAPITEL 2

PÅ VEJ MOD INTERNATIONALE NORMER FOR INTEGRITET I FORSKNINGEN

Af Vagn Lundsgaard Hansen

SIDE 35:

BILAG

*Bekendtgørelse om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed
(nr. 668 af 28. juni 2005)*

*Uddrag af lov om forskningsrådgivning (lov nr. 405 af 28. maj 2003
med de ændringer, der følger af lov nr. 418 af 8. maj 2006)*

Forretningsorden for Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

*Medlemmer og suppleanter i Udvalgene vedrørende
Videnskabelig Uredelighed*

FORORD

*Af Poul Lodberg,
landsdommer,
formand for UVVU*

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU) afgiver hermed sin årsberetning for 2006.

UVVU afsluttede i 2006 ti sager. Af disse blev fire sager behandlet af Udvalget for kultur- og samfundsvidenskabelig forskning(UKSF).¹⁾ Tre af sagerne blev behandlet i Udvalget for natur- teknologi- og produktionsvidenskabelig forskning(UNTPF),²⁾ og to sager blev behandlet af Udvalget for sundhedsvidenskabelig forskning(USF). En af sagerne(sag nr. 10) blev afvist til behandling i UVVU, idet den angik et afslag på støtte til et projekt, hvilket ikke er et forhold, der hører under UVVU's kompetence.

Efter indledende behandling blev nogle sager afvist. Sagerne er afvist på følgende grundlag:

- Manglende partstatus. (UVVU fandt ikke grund til at fortsætte behandlingen af egen drift).
- De påklagede forhold var ikke omfattet af begrebet ”forskning” i bekendtgørelsens forstand.
- En tilbundsgående undersøgelse af sagen ville være for omfattende og ressourcekrævende i forhold til sagens betydning.
- Der var tale om forhold, der ikke havde indflydelse på videnskabeligt arbejde, og således ikke var begået ”i forskning”.
- Afvisning af genoptagelse af sager, der tidligere er afgjort.
- Der var tale om et ophavsretligt spørgsmål, hvilket ikke er omfattet af UVVU's kompetence.

1) Tidligere Udvalget for samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning.

2) Tidligere Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed i naturvidenskabelig, jordbrugs- og veterinærvidenskabelig og teknisk-videnskabelig forskning.

I en enkelt sag (sag nr. 2) har UVVU udtalt uredelighed. Sagen drejede sig om plagiat.

I 2006 indkom der yderligere seks sager. Sagerne var ikke færdigbehand-
lede ved årsskiftet 2006/2007.

Årsberetningens kapitel 1 indeholder en gennemgang af de sager UVVU har behandlet i 2006.

UVVU fik i oktober 2006 ny forretningsorden. Forretningsordenen er optrykt som bilag til årberetningen.

I årsberetningens kapitel 2 er trykt to artikler. Den ene artikel "Vitenskapelig uredelighet og forskningsetikk i Norge" er skrevet af Matthias Kaiser, Sekretariatsleder for *Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi* i Norge. Den anden artikel "På vej mod internationale normer for integritet i forskningen" er skrevet af Vagn Lundsgaard Hansen, professor, Danmarks Tekniske Universitet, som er medlem af UVVU's udvalg for natur- teknologi- og produktionsvidenskabelig forskning.

Jeg takker UVVU's medlemmer, suppleanter og sekretariat for godt samarbejde i 2006.

Poul Lodberg
Landsdommer
Formand for UVVU

SAGER

BEHANDLET I 2006

*Af Annette Rasmussen,
fuldmægtig, cand.jur. og
Cecilie Dickmeiss,
fuldmægtig, cand.jur.*

AFSLUTTEDE SAGER I 2006

Afsluttede sager fra tidligere år

Alle afsluttede sager er behandlet efter bekendtgørelse nr. 668 af 28. juni 2005 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

Sag nr. 1

Sag nr. 1 i ÅB 2006

(Sag nr. 8 i ÅB 2005)

1 En person rettede i marts 2005 henvendelse til UVVU, idet det var hans opfattelse, at et forskningsinstitut havde handlet videnskabeligt uredeligt. Forskningsinstituttet havde publiceret en rapport uden bl.a. at kunne fremlægge den fornødne dokumentation for forskningsdata. Endvidere var det klagerens opfattelse, at der i rapporten var sket en unødigt krænkelse af en utilstrækkeligt anonymiseret person. Det pågældende forskningsinstitut oplyste til UVVU, at rapporten var en erfaringsopsamling rekvireret af et ministerium, hvorfor rapporten ikke skulle leve op til de videnskabelige krav om dokumentation og teorirelatering, der stilles til egentlige forskningsrapporter. Klager bemærkede hertil, at der ikke var noget i projektbeskrivelsen, der tydede på, at det ikke drejede sig om en egentlig videnskabelig undersøgelse med indhentning af originale oplysninger ved en accepteret videnskabelig metode. Forskningsinstituttet svarede hertil, at projektets indhold blev justeret løbende undervejs, bl.a. da projektets oprindelige forsker fik arbejde et andet sted. Justeringerne var løbende blevet drøftet med ministeriet, og indebar, at projektet blev en udredningsopgave.

Sagen blev behandlet i udvalget for kultur- og samfundsvidenskabelig forskning (UKSF). Der var dissens blandt udvalgets medlemmer.

Et *flertal* af udvalgets medlemmer fandt, at rapporten ikke var forskning, idet rapporten var deskriptiv og havde karakter af et udredningsarbejde med det sigte at indsamle og formidle erfaringer. Endvidere fandt flertallet, at instituttets oplysninger om at projektet blev justeret undervejs, måtte lægges til grund. Slutteligt fandt flertallet, at karakteriseringen af rapporten som en udredningsopgave blev understøttet af rapportens forord.

Et *mindretal* af udvalgets medlemmer fandt, at der var tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at der var tale om forskning. De lagde vægt på, at rapporten var en del af en serie publikationer fra instituttet, samt at det af kontrakten mellem instituttet og ministeriet fremgår, at rapporten, i hvert fald på forhånd, var ment som forskning. Slutteligt lagde mindretallet vægt på, at rapporten indeholdt metodeafsnit.

Beslutninger i udvalget træffes ved almindelig stemmeflerhed, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 3. Da et flertal af udvalgets medlemmer ikke fandt, at rapporten kunne betragtes som forskning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 3, nr. 1, jf. § 1, 2. pkt., faldt sagen uden for udvalgets kompetence og blev derfor afvist.

2 En redaktør på et dansk tidsskrift rettede i maj 2005 henvendelse til UVVU, idet det var hans opfattelse, at en navngiven person havde handlet videnskabeligt uredeligt. Personen havde indsendt en artikel til tidsskriftet. Artiklen var efter tidsskriftets bedømmers opfattelse, en forkortet og direkte oversat udgave af en artikel, der tidligere var blevet publiceret i udlandet, og som var udarbejdet af to udenlandske forskere.

Indklagede oplyste til UVVU, at det ikke var hendes intention at have plagieret artiklen. Hun oplyste, at der var tale om en oversigtsartikel. Endvidere oplyste hun, at de to udenlandske forfattere var klar over, at hun skrev artiklen til det danske tidsskrift, men at de ikke ønskede at være citeret som medforfattere, da de ikke forstod dansk. Den danske tidsskriftredaktør oplyste, at indklagede havde underskrevet en erklæring om, at artiklen var hendes eget arbejde. Redaktøren oplyste endvidere, at han havde kontaktet den ene af de to udenlandske forfattere. Forfatteren forklarede, at han var bekendt med, at den indklagede person var i færd med at skrive en oversigtsartikel, men han var ikke blevet oplyst om, at hun havde oversat artiklen til dansk.

Sagen blev behandlet af UVVUs udvalg for sundhedsvidenskabelig forskning (USF).

Af indklagedes artikel fremgår det, at arbejdet er finansieret af en udenlandsk offentlig fond og udført på et udenlandsk universitet. Idet artiklen således både var finansieret af offentlige midler og udført på en offentlig institution, fandt UVVU, at sagen var omfattet af UVVU's kompetence.

UVVU fandt, at det forhold, at indklagede havde anmodet om at få artiklen offentliggjort i et dansk tidsskrift, medførte, at sagen var omfattet af bekendtgørelsens § 1, stk. 4, nr. 1 og 4.

Udvalget lagde i sagen vægt på, at indklagede i forbindelse med indleveringen af manuskriptet til tidsskriftet, havde skrevet under på en forfattererklæring, hvori hun erklærede, at det i manuskriptet præsenterede arbejde ikke, hverken helt eller delvist, var publiceret andetsteds. Det fremgik endvidere af forfattererklæringen, at indklagede skulle anføre referencen, såfremt arbejdet var en sekundærpublikation af et allerede offentliggjort arbejde. Der var ikke anført reference på erklæringen.

Udvalget fandt ikke, at det havde indflydelse på vurderingen af sagen, at de to udenlandske forfattere var vidende om indklagedes arbejde med artiklen, idet udenforstående såsom tidsskriftet og læsere af det (såfremt artiklen var blevet bragt), skulle kunne have tillid til, at arbejdet var originalt, når andet ikke fremgik af forfattererklæringen.

Udvalget udtalte i august 2006, at indklagede, ved at have indsendt artiklen til tidsskriftet, havde handlet videnskabeligt uredeligt ved forsætligt at have plagieret de to udenlandske forfatters artikel, hvilket medførte en utilbørlig vildledning om indklagedes egen videnskabelige indsats, jf. bekendtgørelsens § 2, nr. 5.

Sag nr. 2

Sag nr. 2 i ÅB 2006

(Sag nr. 9 i ÅB 2005)

Sag nr. 3

*Sag nr. 3 i ÅB 2006
(Sag nr. 10 i ÅB 2005)*

3 I april 2005 rettede en udenlandsk forsker henvendelse til UVVU. Forskeren oplyste, at hun under sin ansættelse på et dansk finansieret projekt i udlandet fra 2000-2002 havde været vidne til adskillige tilfælde af videnskabelig uredelighed. Hun havde påtalt tilfældene over for de projektansvarlige, hvorefter hun var blevet afskediget.

Sagen blev behandlet i UVVUs udvalg for natur-, teknologi og naturvidenskabelig forskning (UNTPF). Efter en omfattende og langvarig høringsproces kunne udvalget konstatere, at der ikke var enighed mellem parterne om sagens faktiske forhold og omstændighederne i øvrigt.

Udvalget udtalte i maj 2006, at sagens kompleksitet sammenholdt med det faktum, at sagen vedrørte begivenheder, der var fundet sted i udlandet flere år tidligere, medførte, at en tilbundsående undersøgelse af sagen ville være for omfattende og ressourcekrævende i forhold til sagens betydning. Sagen blev derfor afvist i medfør af bekendtgørelsens § 4, stk. 3, nr. 3.

Sag nr. 4

*Sag nr. 4 i ÅB 2006
(Sag nr. 11 i ÅB 2005)*

4 I september 2005 rettede en person henvendelse til UVVU og oplyste, at to navngivne personer havde handlet videnskabeligt uredeligt i to publikationer i deres beskrivelse af sygdommen fibromyalgi.

Sagen blev behandlet i Udvalget for sundhedsvidenskabelig forskning (USF).

Udvalget fandt ikke anledning til at tage sagen op af egen drift i medfør af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, idet de to genstande for klagen ikke kunne betragtes som forskning.

Indholdet af første indklagedes publikation havde karakter af en debatbog. Den havde ikke været udsat for peer review eller lignende, der kunne indikere, at der var tale om forskning. Første indklagede havde endvidere overfor udvalget tilkendegivet, at hendes udtalelser ikke var baseret på videnskabelige undersøgelser, men udelukkende havde karakter af debatindlæg.

Den anden indklagede var indbragt for udvalget, idet klager mente, at indklagede udviste videnskabelig uredelighed ved at diagnosticere og behandle patienter efter en nærmere betegnet model, samt ved at undervise andre læger efter modellen. Udvalget fandt som følge deraf, at anmeldelsen ikke isoleret set drejede sig om den nærmere betegnede model som publikation. For at have grundlag for at tage stilling i sagen, fandt udvalget det nødvendigt, at den nærmere betegnede model kunne betragtes som publikation. Efter en samlet vurdering fandt udvalget ikke, at den nærmere betegnede model kunne betragtes som forskning. I udvalget var der enighed om, at modellen var en anvisning på, hvordan man behandler en angiven patientgruppe. Modellen var et efteruddannelsesprogram for læger og omhandlede ikke kun den nærmere angivne sygdom, men også andre lidelser.

Udvalget fandt, at der var tale om en faglig strid mellem klager og de to indklagede. Udvalget afviste at behandle sagen i medfør af bekendtgørelsen § 4, stk. 3, nr. 1, jf. § 1, stk. 1, idet der ikke var tale om forskning fra nogen af de indklagedes side.

5 I september 2005 modtog UVVU en klage over forskellige forskningsaktiviteter med tilknytning til et amt. Det var klagerens opfattelse, at forskningen havde til formål at få et naturområde udpeget som EU-habitatområde. Forskningen viste, at der levede en bestemt dyreart i det pågældende amt, hvilket efter klagerens opfattelse var videnskabelig uredeligt.

Sagen blev behandlet i Udvalget for natur-, teknologi- og produktionsvidenskabelig forskning (UNTPF).

Udvalget fandt ikke, at sagen var af en sådan særlig karakter, at der var grundlag for at tage den op af egen drift i medfør af bekendtgørelsens § 4, stk. 2. Sagen skønnedes ikke at være af samfundsmæssig interesse eller af betydning for menneskers eller dyrs sundhed.

Udvalget fandt ikke, at klager eller indklagede kunne anses som parter i forvaltningslovens forstand, idet der ikke forelå fornøden væsentlig og individuel interesse for sagens udfald. Klagers og instituttets interesse for dyrearten og forskningen i den, gav ikke tilstrækkeligt grundlag for partsstatus i forhold til de personer og publikationer, som klagen var rettet imod. Udvalget afviste derfor sagen i medfør af bekendtgørelsens § 4, stk. 1.

6 I oktober 2005 rettede en forsker henvendelse til UVVU med anmodning om, at UVVU skulle foretage en vurdering af, om det var videnskabeligt uredeligt, at en forskningsinstitution uden forskerens samtykke havde lagt en publikation på dets hjemmeside. Publikationen fremstod på hjemmesiden som om, den kom fra den pågældende forskningsinstitution.

Forskningsinstitutionen havde ikke forinden indhentet forskerens samtykke til at lægge publikationen på hjemmesiden. Forskningsinstitutionen havde, blandt flere andre bidragsydere, bidraget økonomisk til udarbejdelsen af publikationen. Endvidere kunne man få adgang til publikationen via hjemmesiden ved at trykke på ”publikationer fra (den pågældende forskningsinstitution)”. Klageren stod fortsat anført som hovedforfatter til publikationen på instituttets hjemmeside.

Sagen blev behandlet i Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed i kultur og samfundsvidenskabelig forskning (UKSF). Udvalget fandt, at der var tale om et ophavsretligt spørgsmål. UVVU afviste sagen, da UVVU ikke har kompetence til at behandle ophavsretlige sager, jf. bekendtgørelsen § 4, stk. 3, nr. 1 og 2. Endvidere anså UVVU det for åbenbart, at der ikke kunne være tale om videnskabelig uredelighed fra forskningsinstitutionens side. UVVU

Sag nr. 5

Sag nr. 5 i ÅB 2006

(Sag nr. 12 i ÅB 2005)

Sag nr. 6

Sag nr. 6 i ÅB 2006

(Sag nr. 13 i ÅB 2005)

lagde vægt på, at der ikke var tale om plagiering eller uretmæssig angivelse af forfatterrolle, jf. bekendtgørelsens § 2, idet klageren fortsat på forskningsinstitutionens hjemmeside var anført som hovedforfatter.

Sag nr. 7

*Sag nr. 7 i ÅB 2006
(Sag nr. 2 i ÅB 2005)*

7 I slutningen af december 2005 rettede en forsker henvendelse til UVVU med henblik på at få sin sag genoptaget. Sagen var tidligere blevet behandlet i Udvalget for samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning.

I november 2004 havde UVVU modtaget en henvendelse fra klageren, i anledning af forslag til en artikel, som han havde sendt til chefredaktøren for en dansk avis. Redaktionen havde meddelt, at artiklen ikke ville blive publiceret i avisen, før sagen havde været prøvet for et bredere sagkyndigt udvalg. Sagen vedrørte påstået videnskabelig uredelighed i indholdet (oversættelser, citater) i en navngiven persons speciale samt specialevejlederens bedømmelse af det.

I februar 2005 afviste udvalget at behandle klagen, idet det på forhånd måtte anses for usandsynligt, at der forelå videnskabelig uredelighed. For så vidt angik klagen over specialevejlederen, fandt udvalget, at forholdet ikke var omfattet af UVVU's kompetence.

Klager anmodede i december 2005 UVVU om at genoptage behandlingen af sagen. Som støtte for anmodningen henviste klager nu til en ansøgning, indklagede med bilag i september 2005 havde indsendt til et af statens forskningsråd.

Udvalget udtalte i april 2006 at den tidligere klage fra november 2004, betragtedes som afsluttet ved afgørelsen i februar 2005. Derfor betragtede UVVU klagerens henvendelse i december 2005 som en ny klage. Udvalget fandt ikke, at klager kunne anses som part i sagen mod de to indklagede, jf. bekendtgørelsen § 4, stk. 1. Udvalget havde herved lagt vægt på, at klager ikke, udover hans interesse for forholdene i et bestemt land, havde en sådan forbindelse til sagen, at interessen kunne siges at være væsentlig og individuel. Navnlig var klager ikke personligt berørt af den forskning, som klagen var rettet imod.

UVVU fandt ikke, at kunne tage sagen op af egen drift i medfør af bekendtgørelsens § 4, stk. 2. Der blev lagt vægt på det brev, klager indsendte i december 2005. I brevet var der ikke fremkommet oplysninger, der gav grundlag for begrundet formodning om videnskabelig uredelighed, hverken fra indklagedes eller specialevejlederens side.

Sag nr. 8

8 En person rettede i april 2006 henvendelse til UVVU, idet det var hans opfattelse, at en navngiven forsker havde handlet videnskabeligt uredeligt ved at anvende en bestemt videnskabelig titel. Sagen blev behandlet i Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for natur-, teknologi- og

produktionsvidenskabelig forskning (UNTPF). Udvalget fandt ikke, at der var tale om en sag vedrørende mulig videnskabelig uredelighed begået i forbindelse med forskning. Udvalget lagde vægt på, at det af det foreliggende materiale ikke fremgik, at den angiveligt urigtige titel var benyttet i forbindelse med indklagedes udarbejdelse af videnskabelige produkter. Der var derfor ikke tale om et forhold begået i *forskning*, hvorfor udvalget ikke kunne behandle sagen, jf. bekendtgørelsen § 1. Klagen blev derfor afvist.

9 I juli 2006 rettede en person henvendelse til UVVU. Han anmeldte en navngiven styrelse samt en navngiven ansat for videnskabelig uredelighed, idet han havde modtaget et afslag på støtte til et projekt. I bekendtgørelsen § 2 defineres begrebet videnskabelig uredelighed. Ved videnskabelig uredelighed forstås en forsætlig eller groft uagtsom adfærd i form af forfalskning, plagiering, fortielse eller lignende, der indebærer en utilbørlig vildledning om egen videnskabelige indsats og / eller videnskabelige resultater. I bestemmelsen opregnes en række eksempler på videnskabelig uredelighed. Det forhold, at en klager ikke modtager støtte til et projekt, er ikke et forhold, der hører ind under UVVU's kompetence. Klagen afvistes derfor.

Sag nr. 9

10 Sagen var oprindeligt indbragt for UVVU i august 2004 og afsluttet i august 2005. Klageren indbragte en offentlig myndighed, der havde publiceret to rapporter. Klageren var mod sin vilje og uden forudgående mulighed for udtalelse blevet placeret som førsteforfatter til rapporterne, som blev offentliggjort efter, at klageren havde forladt stillingen. Derudover var der i den ene rapport angivet forkert målemetode.

Sag nr. 10

Sagen var blevet behandlet i Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed i naturvidenskabelig, jordbrugs- og veterinærvidenskabelig og teknisk-videnskabelig forskning (UNJTVF). Udvalget udtalte i august 2005 at klageren burde have haft rapporterne forelagt inden publicering. Udvalget fandt imidlertid ikke, at de påklagede forhold kunne betegnes som videnskabelig uredelighed. I øvrigt fandt udvalget det ikke godtgjort, at det havde haft betydning for det videnskabelige budskab bag den rapport, der skulle have angivet forkerte målemetoder, at der var anført en forkert målemetode. I september 2005 udtrykte klager i et brev til UVVU, sin utilfredshed med afgørelsen.

I slutningen af september 2006 modtog UVVU brev fra Folketingets Ombudsmand. Ombudsmanden videresendte et brev fra august 2006 fra klager, samt en kopi af ombudsmandens brev til klager fra september 2006. Det fremgik af sagen, at klager i sit brev af september 2005 over for UVVU havde givet udtryk for utilfredshed med afgørelsen. Det fremgik endvidere af sagen, at klager ikke efterfølgende havde modtaget svar fra UVVU.

UVVU havde efter modtagelse af klagers brev i september 2005 ikke vurderet, at der var udtryk for anmodning om genoptagelse af sagen. Dette blev understøttet af, at klager ikke rykkede for svar.

I oktober 2006 beklagede UVVU over for klager, at der ikke var blevet reageret på klagers brev fra september 2005, idet det således kunne have været afklaret, hvorvidt klager ønskede, at UVVU skulle se på sagen på ny. UVVU fandt i oktober 2006 ikke, at der var grundlag for at genoptage sagen. UVVU henviste til at klagers breve, fra henholdsvis september 2005 og august 2006, efter UVVU's opfattelse ikke indeholdt nye oplysninger, som måtte antages, at kunne have ført til et andet udfald af sagen. I afgørelsen af august 2005 havde UVVU alene taget stilling til de forhold, der var omfattet af klagen, altså de to rapporter. Sagen blev behandlet efter bekendtgørelse nr. 993 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. Bekendtgørelsen indeholdt ikke hjemmel til, at UVVU af egen drift kunne tage andre klagepunkter op til behandling. I afgørelsen af august 2005 havde UVVU udtalt kritik af, at klager ikke i sin tid fik forelagt udkast til rapporterne inden publicering. UVVU fandt imidlertid ikke, at der var tale om videnskabelig uredelighed, og UVVU havde ikke kompetence til at pålægge myndigheden at ændre forfatterangivelsen.

Under henvisning til afgørelsen fra august 2005 afslog UVVU i oktober 2006 at genoptage sagen.

Uafsluttede sager i 2006

Sag nr. 11

11 UVVU modtog i marts 2006 en klage fra en professor, som klagede over, at en kollega havde substitueret data med fiktive data under arbejdet på et laboratorium. Den indklagede havde siden søgt og fået anden ansættelse i en privat virksomhed.

Sagen var ikke færdigbehandlet ved udgangen af 2006.

Sag nr. 12

12 I marts 2006 rettede en navngiven person på vegne af et medicinalfirma henvendelse til UVVU med en klage. Klager oplyste, at en dansk fagforenings ansvarsforsikring efter hans opfattelse havde handlet videnskabeligt uredeligt ved i en årsberetning at have konkluderet, at et hyppigt anvendt lægemiddel var toksisk og anvendelsen af lægemidlet burde undgås i forbindelse med en nærmere angiven behandling. Klager oplyste endvidere, at en navngiven forsker efter klagers opfattelse havde handlet videnskabeligt uredeligt ved i en artikel i et dansk tidsskrift at konkludere, at en bestemt type skade, der kan optræde i forbindelse med en bestemt type behandling, opfattedes som værende betinget af de nærmere angivne lægemidler.

Sagen var ikke færdigbehandlet ved udgangen af 2006.

13 I juni 2006 modtog UVVU en henvendelse fra en person, som ønskede at blive rensset for påstande om videnskabelig uredelighed, som et bedømmelsesudvalg havde fremsat i forbindelse med bedømmelsen af hans ph.d.-afhandling.

Sag nr. 13

Sagen var ikke færdigbehandlet ved udgangen af 2006.

14 I august 2006 klagede en person til UVVU, idet en navngiven person havde skrevet en artikel i et tidsskrift, som efter klagers opfattelse, var skrevet af efter hendes afhandling. Klager mente, at indklagede ikke havde henvist til hendes afhandling, og at han fremstillede indholdet af artiklen som sit eget. Indklagede oplyste, at der ikke var tale om plagiering, idet de oplysninger, han havde anvendt i artiklen, var hentet fra praksis på et nærmere angivet område, og ellers kunne findes i andre kendte værker. Indklagedes opfattelse var således, at de oplysninger, han havde benyttet, ikke var resultatet af klagers selvstændige forskningsarbejde.

Sag nr. 14

Sagen var ikke færdigbehandlet ved udgangen af 2006.

15 En person rettede i september 2006 henvendelse til UVVU, idet han ønskede at blive rensset for påstande om videnskabelig uredelighed, som var blevet fremsat i en tjenstlig indberetning.

Sag nr. 15

I UVVUs præmisser for sagens behandling er det understreget, at UVVU ikke er klageinstans for universitetet.

Sagen var ikke færdigbehandlet ved udgangen af 2006.

16 I oktober 2006 modtog UVVU en henvendelse fra en borger, som oplyste, at der i en brochure udgivet af en sundhedsvidenskabelig forening, var ukorrekte oplysninger om en sygdoms behandlingsmuligheder.

Sag nr. 16

Sagen var ikke færdigbehandlet ved udgangen af 2006.

VITENSKAPELIG UREDELIGHET OG FORSKNINGSETIKK I NORGE

Av Matthias Kaiser,

Sekretariatsleder i

Den nasjonale forskningsetiske komité

for naturvitenskap og teknologi (NENT);

www.etikkom.no

Av Matthias Kaiser,
Sekretariatsleder i Den
nasjonale forskningsetiske
komité for naturvitenskap og
teknologi (NENT);
www.etikkom.no

VITENSKAPELIG UREDELGHET OG FORSKNINGSETIKK I NORGE

Nyheten om forskningsfusk i Norge i januar 2006 slo ned som en bombe. Jon Sudbø, forsker ved Radiumhospitalet-Rikshospitalet i Oslo ble mistenkt for å ha fabrikkert data som lå til grunn for en publikasjon i det anerkjente medisinske tidsskriftet *The Lancet*. Dette kom bare få uker etter at hele verden hadde fulgt med skandalen rundt den koreanske stamcelleforskeren Woo Suk Hwang. De fleste av oss kan lettere akseptere at moralen er svak i "Langtvek-kistan", men når vi blir konfrontert med overtramp og umoral i egne rekker blir trusselen håndfast og vi ser oss plutselig nødt til å handle. Her stiller forskningsfusk på linje med for eksempel doping i toppidrett. Det som svir mest er kanskje skaden på image i offentlighetens arenaer. Spørsmål som "Kan vi fortsatt stole på forskningen?" dukker opp, og det er svært irriterende for mange forskere at legitimiteten av overhodet å reise dette spørsmålet ikke uten videre lar seg avfeie lenger. Forskere må stå til regnskap for hvordan kvalitets-sikring og forskningsetikk egentlig ivaretas i forskersamfunnet.

I Sudbø-saken ble det handlet raskt. Radiumhospitalet nedsatte en granskingskommisjon, ledet av den svenske forskeren Anders Ekbom. Kommisjonen offentliggjorde rapporten etter noen få måneder. Rapporten bekreftet at Sudbø hadde fabrikkert data og dermed hadde begått urelig forskning. Til sammen 13 vitenskapelige artikler måtte trekkes tilbake. Også Universitetet i Oslo, der Sudbø hadde avlagt sin doktorgrad, konkluderte med at doktorgraden til Sudbø var basert på uredelighet. Rapporten ble grunnlaget for å frata Sudbø sin doktorgrad.

Også politikerne var raskt på banen. Pressen etterlyste politisk handling og kunnskapsministeren – forresten en språklig nyskapning i Norges politiske landskap – var glad for å kunne melde at man hadde et utkast til en lov om forskningsetikk nesten ferdig og at man tok sikte på å vedta den før Stortingets sommerpause. Loven ble vedtatt i juni 2006 med gyldighet fra 1. juli 2007. Den nye loven førte blant annet til en lovhjemling av det forskningsetiske komitésystemet i Norge og opprettet et nasjonalt granskingsutvalg for forskningsfusk. Det som ministeren ikke nevnte var at lovutkastet hadde en lang og vanskelig forhistorie med debatter og uenigheter hele veien.

Vi i de forskningsetiske komiteer i Norge har ved flere anledninger sett på Danmark når det gjaldt å bringe spørsmål om uredelighet i forskningen på banen. Rapporten *Scientific Dishonesty & Good Scientific Practice* [BRUK DANSK ORIGINALTITTEL] (D. Andersen, L. Attrup, N. Axelsen & P. Riis) fra 1992 ble lest med stor interesse og ga oss et Nordisk / Europeisk referansepunkt for våre diskusjoner. Det var viktig å få problemstillingen ut av den nordamerikanske vinklingen den ble vanligvis sett i etter publikasjonen av William Broad & Nicholas Wades bok *Betrayers of the Truth* (1982) og etter den så-kalte "Baltimore skandalen" som varte fra 1986 til 1996.

I 1996 gjennomførte vi en empirisk studie av fusk i forskningen, basert på norske data fra forskere innen naturvitenskap og samfunnsfag. Studien led under en svak svarprosent (37%), men til gjengjeld viste den overraskende mange selvrapporteringer av forskere som vedgikk å ha begått uredelige eller forskningsetisk irregulære handlinger. Da studien ble offentliggjort i 1997 fikk den stor mediedekning, men også mye kritikk og kjeft fra forskere eller forskningsadministratorer. Vi ble beskyldt for å tegne et vrangbilde av forskningen og å sende feil signaler til offentligheten, særlig i en tid da forskningen trengte mer offentlig støtte – og bevilgninger. Men i Regjeringens forskningsmelding "Forskning ved et tidsskille" (1998-1999; St meld nr 39) het det om vitenskapelig uredelighet at undersøkelser er gjort også i Norge, og videre: "Det er påvist at det forekommer irregulær forskningspraksis på alle fagområder, og ikke bare innenfor medisin, som tidligere har vært mest i fokus. Sannsynligheten taler også for at antall tilfeller av uredelighet ikke er vesentlig mindre i Norge enn i andre land. Det er derfor grunn til å ta dette alvorlig, samt ha beredskap og et apparat for behandling av saker" (s. 115).

I 2001 forelå det en innstilling til departementet, forfattet av en bredt sammensatt arbeidsgruppe og administrert av Norges forskningsråd om å opprette et granskingsutvalg for vitenskapelig uredelighet som dekker alle fagområder. Regjeringen fulgte opp med et høringsnotat om å innføre en lov om forskningsetikk i 2004. Det som vanskeliggjorde saken var bl.a. den danske Lomborg-saken som i 2003 vakte debatt i norske forskerkretser. Undertegnede hadde raskt gått ut offentlig med positiv omtale av UVVUs "dom". Men i Norge som i andre land var det en god del forskere og journalister som var kritiske til det de oppfattet som illegitim innblanding av forskningsetikk og forsøk på å begrense ytringsfriheten. Striden gikk dypt, også blant de som er aktive på det forskningsetiske felt. Spørsmålet hva som utgjør vitenskapelig uredelighet ble intenst debattert, delvis med deltakelse fra danske eksperter. På den bakgrunnen var flere forskere kritiske til ytterlige forskningsetiske organer.

Debatten ble ikke lettere når et offentlig utvalg ("Nylenna-utvalget"; NOU 2005:1 "God forskning – bedre helse") nedsatt for å vurdere helseforskningen i Norge foreslå å opprette en ny lov om helseforskning der det medisinske forskningsetiske komitésystem ble innlemmet som sentral og viktig del, men samtidig løsrivet fra det øvrige forskningsetiske systemet. Dette gikk på tvers av forslaget vedrørende loven om forskningsetikk. Den vanskelige floken ble løst ved nettopp Sudbø-saken som altså satte fart i de politiske organer som nå prioriterte arbeidet med forskningsetikken.

I kjølvannet av Subø-saken ble det rettet oppmerksomhet på praksis og retningslinjer vedrørende medforfatterskap. Denne problemstillingen er aktuell ikke bare i medisin, men også i en rekke naturvitenskapelige og samfunnsvitenskapelige fag. De nasjonale forskningsetiske komiteer arrangerte møter om dette temaet, det ble diskutert i dagspressen, og komiteene uttalte

seg i forhold til en konkret sak ved Universitetet i Tromsø. Det er ulik praksis for medforfatterskap i de ulike fagfelt. I enkelte fag er det vanlig at veileder eller prosjekt – hhv. instituttleder automatisk blir oppført som medforfatter. Utfordringen er selvfølgelig ikke å begrense mulighetene for medforfatterskap, men å ansvarliggjøre alle medforfattere for sine konkrete bidrag til den vitenskapelige publikasjonen, samt å utelukke ren æresforfatterskap. Vancouver reglene gir klare kriterier for forfatterskap og man må håpe at de etter hvert blir implementert i flere tidsskrifter og fag.

Med den nye loven om forskningsetikk vil Norge få et nasjonalt granskingsutvalg for uredelighetssaker som institusjonene ikke selv greier å ordne opp i. Lovens definisjon på uredelig forskning er: "Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning." Granskingsutvalget skal være tilknyttet sekretariatet i Forskningsetiske komiteer. Kunnskapsdepartementet er ankeinstans vedrørende saksbehandling i Granskingsutvalget og vil i slike tilfeller opprette ad hoc utvalg. Samtidig får de eksisterende forskningsetiske komiteer et ansvar for forebyggende arbeid. Komiteene planlegger et årlig forskningsetisk seminar som henvender seg til veiledere og prosjektledere. Universitetene og andre forskningsinstitusjoner skal tilby undervisning i forskningsetikk.

Debatten om forskningsetikk og uredelighet kom i grevens tid til Norge. Allerede i sensommeren 2006 ble det kjent at en professor med andrestilling på Senter for utvikling og miljø på Universitetet i Oslo (UiO) og med hovedstilling på Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) ble mistenkt for forskningsfusk. Det viste seg at det tok lang tid før de involverte institusjonene tok fatt i saken, kommuniserte med hverandre om den og offentliggjorde mistanken. Saken er fortsatt under behandling.

Uredelig forskning i betydning av fabrikasjon av data, forfalskning av data eller plagiat forekommer svært sjeldent. Når det likevel forekommer eller når det foreligger begrunnet mistanke om det er det viktig at sakene håndteres på en ryddig, kompetent og tillitsvekkende måte. Samtidig er det en forskningsetisk utfordring at det forekommer en god del forskningsetisk irregulære handlinger i gråsonen mellom uredelighet og dårlig forskning. I en tid hvor presset på raske forskningsresultater og internasjonal publisering med høy "impact-factor" øker, er det viktig å formidle standarder for god forskningspraksis og forskningsetiske retningslinjer til forskere, spesielt de yngre i faget. NENT har bl.a. nettopp vedtatt sine nye forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskapelig og teknologisk forskning. NESH, NENTs søsterkomité på det samfunnsfaglige og humanistiske felt, har lenge hatt gode erfaringer med sine retningslinjer.

Tiden er nå inne for satse på internasjonal erfaringsutveksling og for å vurdere muligheten for harmonisering. All forskning er internasjonal og

forskningsetikken må reflektere det. Med erfaringen de siste årene og med den nye loven om forskningsetikk er Norge rede for å ta aktiv del i den internasjonale debatten om forskningsetikk og uredelig forskning.

Referanser

Andersen, D., Attrup, L., Axelsen, N. & Riis, P. (1992), *Scientific Misconduct & Good Scientific Practice*, The Danish Medical Research Council: København.

Broad, W. & Wade, N. (1982), *Betrayers of the Truth – Fraud and Deceit in the Halls of Science*, Simon & Schuster, Inc.: New York.

Elgesem, D., Jåsund, K.K. & Kaiser, M. (1997), *Fusk i forskning – En studie av uredelig og diskutabel forskning ved norske universiteter*, De nasjonale forskningsetiske komiteer: Oslo.

Norges offentlige utredninger (NOU 2005:1), *"God forskning – bedre helse", Helse- og omsorgsdepartementet*, Oslo, Norge.

Norsk lov om forskningsetikk, se:

http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/usr/www/lovdata/ltavd1/filer/nl-20060630-056.html&emne=forskningsetikk*&.

St meld nr 39 (1998-99) *"Forskning ved et tidsskille"*, Det Kongelige Kirke-, utdannings- og forskningsdepartement, Oslo, Norge

PÅ VEJ MOD INTERNATIONALE NORMER FOR INTEGRITET I FORSKNINGEN

*Af Vagn Lundsgaard Hansen,
professor,
Danmarks Tekniske Universitet*

PÅ VEJ MOD INTERNATIONALE NORMER FOR INTEGRITET I FORSKNINGEN

1. INDLEDNING

I kølvandet på en række alvorlige tilfælde af videnskabelig uredelighed i lande med meget forskellige kulturer er der i de seneste år kommet betydelig international fokus på redelighed i videnskaben [1]. Den tyskfødte fysiker Jan Hendrik Schön, som var udråbt som potentiel Nobelprismodtager i fysik, blev i 2002 afskediget fra sin stilling i USA, da man fandt forfalskninger i adskillige af hans videnskabelige artikler; den amerikanske mediciner Eric T. Pohlman fuskede med forskningsdata i fondsansøgninger i en sådan grad, at han blev idømt regulær fængselsstraf i 2005; den verdenskendte sydkoreanske stamcelleforsker Woo-Suk Hwang blev i november 2005 afsløret i at have forfalsket mange af sine kloningsresultater og afskediget fra sin stilling; den norske tandlæge Jon Sudbø blev i januar 2006 grebet i at have konstrueret et stort opdigtet patientmateriale og fratrådte sin stilling ved Radium Hospitalet i Oslo; og den japanske professor i biokemi Akio Sugino blev hurtigt afskediget, da man konstaterede forskningsfusk i 2006. Disse opsigtsvækkende sager har sammen med andre pinlige sager ikke blot givet uro i forskerkredse, men har også pillet ved forskningens troværdighed i den brede befolkning og i det politiske system.

Fusker de eller forsker de? Efterhånden ved man en hel del om dette internationalt. Det store flertal af forskere er redelige og troværdige, men det internationale billede viser også, at der findes brodne kar blandt forskerne i alle fag og af alle nationaliteter. Med de stigende publikationskrav til forskerne og den skærpede konkurrence omkring forskningsbevillinger har bl.a. amerikanske eksperter den opfattelse, at problemerne er voksende. Redaktører af videnskabelige tidsskrifter fremhæver på den anden side, at nye avancerede elektroniske søgemuligheder øger chancerne for at afsløre plagiering af tekster [2].

Ofte er det kun de groveste tilfælde af fusk i forskningen, der kommer frem i lyset. Da de mindre sager om vaklende redelighed er dem, der giver anledning til de fleste trakasserier forskerne imellem, og da der er evidens for, at de grove forhold meget ofte begås af forskere, der er startet med mindre forsyndelser [3], er der gode grunde til straks at gribe ind over for mindre forseelser og såvel nationalt som internationalt at overveje, hvordan man bedst muligt forebygger brud på god videnskabelig adfærd.

Sager om uredelig videnskabelig adfærd bør behandles kontant i organer sammensat af personer, som forstår forskernes mentalitet og som har dyb indsigt i forskningsprocessen. Da alle videnskaber i dag er internationale foretagender er det af voksende betydning, at der på internationalt plan opnås konsensus om den overordnede indretning af nationale og internationale organer til behandling af alvorlige tilfælde af svigt i forskningsprocessen.

Den verdensomspændende organisation OECD har som en af sine mange aktiviteter oprettet et organ *Global Science Forum* til drøftelse af forsknings-spørgsmål. På japansk initiativ nedsatte Global Science Forum i 2006 en styregruppe til at arbejde med en række fundamentale spørgsmål omkring redelighed i forskningen: Hvad kendetegner uredelighed i forskningen og hvilke konsekvenser har den? Hvad driver forskere til at være uredelige? Hvordan sikrer man redelighed i forskningen? Hvordan behandler man brud på redelighed i forskningen? Styregruppen har repræsentanter fra adskillige OECD-lande, heriblandt Danmark.

Det japanske initiativ skal uden tvivl ses på baggrund af en række ubehagelige sager om integritet i forskningen i Japan, som man måtte håndtere uden at have et formelt system til at behandle sådanne forhold. Selvom man løste opgaverne effektivt og hurtigt – men barskt – er der nu i Japan ønsket om at få klare internationale regler for god adfærd i videnskab-berne og forslag til gode modeller for, hvordan man kan indrette legale systemer til behandling af sager om brud på god adfærd i videnskaben.

I et samarbejde med det japanske Ministerium for Uddannelse, Kultur, Sport, Videnskab og Teknologi (MEXT) afholdt OECD Global Science Forum i februar 2007 en workshop om integritet i forskningen planlagt af ovennævnte styregruppe. Resultaterne af undersøgelserne omkring integritet i forskningen fra denne workshop vil blive fremlagt på den internationale konference "World Conference on Research Integrity", som finder sted i Lissabon i september 2007. Konferencen, som er arrangeret af *European Science Foundation* i fællesskab med det amerikanske *Office of Research Integrity*, vil få stor opmærksomhed fra Portugal, som på det tidspunkt har formandskabet for EU. Det forventes, at spørgsmål om integritet i forskningen vil blive prioritet højt under det portugisiske formandskab for EU, og der vil derfor med stor sandsynlighed på relativt kort sigt komme anbefalinger vedrørende normer for integritet i forskningen fra både OECD og EU.

Styregruppen nedsat af OECD Global Science Forum mødtes første gang i april 2006 i Paris for at udarbejde forslag til program for en workshop om integritet i forskningen. Forslaget blev godkendt og førte til "Workshop on Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct" afholdt i Tokyo, 22.-23. februar 2007.

Workshopen havde deltagere fra 23 medlemslande i OECD. Alle de omkring 70 deltagere var specielt inviteret og omfattede forskningsadministratorer, eksperter i forskningsetik og aktive medlemmer af organer til behandling af spørgsmål om integritet i forskningen. Fra Danmark deltog Vagn Lundsgaard Hansen, som medlem af UVVU, og Annette D.N. Rasmussen fra UVVU's sekretariat i Forsknings- og Innovationsstyrelsen.

Som to væsentlige resultater fra workshopen kan nævnes, at der viste sig fuldstændig enighed om at definitionen af videnskabelig uredelighed i ethvert land mindst bør omfatte fabrikation, forfalskning og plagiering som det

2. FOKUS PÅ INTEGRITET I FORSKNINGEN

kendes i det amerikanske system, og at kurser i forskningsetik bør være en obligatorisk del i alle forskeruddannelser. Betydningen af bred international tilslutning til sådanne principper blev understreget gentagne gange.

3. INDISKUTABLE FORMER FOR VIDENSKABELIG UREDELIGHED

Den forholdsvis snævre definition af videnskabelig uredelighed som bruges i USA, udgør en fælles kerne i alle kendte nationale definitioner af videnskabelig uredelighed. I dansk oversættelse lyder den amerikanske definition:

”Videnskabelig uredelighed defineres som fabrikation, forfalskning, eller plagiering ved forslag til forskning, udførelse af forskning eller sammenfatning af forskning, eller ved rapportering af forskningsresultater. – Fabrikation er at opdigte resultater, nedskrive dem i publikationer eller mundtligt rapportere om dem. Forfalskning er at manipulere forskning, materialer, udstyr, eller processer, eller ændre eller udelade data eller resultater på en sådan måde, at forskningen ikke er korrekt repræsenteret i forskningsarkiverne. Plagiering er at tiltage sig en anden persons ideer, processer, resultater, eller ord uden at give passende kredit, herunder også oplysninger, som er opnået gennem fortroligt bedømmelse af andres forskningsprojekter og manuskripter. – Videnskabelig uredelighed omfatter ikke ærlige fejltagelser eller ærlige meningsforskelle.”

Af nærliggende grunde omtales den amerikanske definition på videnskabelig uredelighed (research misconduct) ofte kort som *FFP-definitionen* (Fabrication, Falsification, Plagiarism).

Det ligger i kortene, at der inden længe vil komme internationale opfordringer til på nationalt plan at opstille regler for god videnskabelig adfærd, der hvad angår uredelighed som et minimum vil omfatte forholdene fastlagt i FFP-definitionen. Definitionen på videnskabelig uredelighed, som benyttes af UVVU lever allerede op til disse krav. Det er ikke utænkeligt, at den lidt bredere danske definition vil inspirere andre lande, som endnu ikke har et legalt system til behandling af brud på integritet i forskningen.

4. TVIVLSOM FORSKNINGSPRAKSIS

Et nyt begreb er på hastigt indtog ved beskrivelsen af forskningens skyggesider. Fra adskillige lande udtrykkes bekymring for en uhensigtsmæssig og uheldig type af videnskabelig opførsel, som man i USA kalder *Questionable Research Practice*, og som på dansk kan kaldes *Tvivlsom Forskningspraksis*. Begrebet inkluderer fx overdrivelser ved fortolkninger af data, oppustede projektbeskrivelser ved fondsansøgninger og opreklarede forhåndsløfter og præsentation af resultater fra projekterne. Tvivlsom forskningspraksis er ikke det samme som videnskabelig uredelighed, men begrebet er vigtigt at medtage i overvejelser om veje til at højne integritet i forskningen.

Der er flere typer af tvivlsom forskningspraksis i forbindelse med publikation af videnskabelige resultater. Uvanen med at skære sammenhængende videnskabelige arbejder op i små enheder, den såkaldte ’Salami

publikation', er ikke uredelighed, men det udgør en trussel mod akademisk arbejde og tilegnelse af viden ved at gøre det vanskeligt at spore oprindelsen til ideer og til at få et sammenhængende billede af nye teoridannelser.

Uoplyst dobbelt eller endog multipel publikation af næsten den samme artikel i forskellige videnskabelige tidsskrifter og kongresberetninger er tvivlsom forskningspraksis på grænsen til videnskabelig uredelighed, fordi det slører de reelle videnskabelige kvalifikationer af forskere i forbindelse med ansøgninger om bevillinger og ved forfremmelser.

Publikationer med mange forfattere, hvor nogle af forfatterne på en publikation ikke har bidraget til værkets frembringelse på nogen væsentlig måde, af og til endog slet ikke, er en alvorlig form for tvivlsom forskningspraksis, som i tilfælde af magtbaseret tvang for uberettiget medforfatterskab må anses som uredelig. De såkaldte *Vancouver regler* for god publikationsetik, herunder regler for forfatterskab, formuleret af *International Committee of Medical Journal Editors* [4] bliver i stigende grad set som en god model for udformning af sådanne regler.

Tvivlsom forskningspraksis kan forebygges ved, at yngre forskere og yngre videnskabeligt personale uddannes i etiske problemstillinger i relation til deres forskningsfelt. Det har man for længst indset ved førende universiteter i USA, hvor der nu udefra stilles krav om, at der udbydes kurser i forskningsetik, og at der oprettes organer til at behandle brud på etiske forhold ved alle universiteter, der søger statslige bevillinger til forskning. I Danmark er der allerede etableret sådanne kurser og oprettet organer til behandling af brud på etiske normer ved flere universiteter. Der kan næppe herske tvivl om, at der i løbet af kort tid vil komme internationale henstillinger om, at der bør udbydes kurser i forskningsetik og oprettes etiske udvalg ved alle universiteter, der ønsker at få sine forskeruddannelser akkrediteret.

På internationalt plan arbejdes der i flere fora målbevidst med at få beskrevet fælles normer for god videnskabelig adfærd, og med udgangspunkt i initiativet fra OECD Global Science Forum er der udsigt til, at der snart vil komme internationale anbefalinger om et minimalt regelsæt til at regulere forholdene. Der næres dog ingen illusioner om at finde frem til et regelsæt dækkende alle former for videnskabelig adfærd, som er fælles for alle nationer, men der er enighed om, at nogle internationalt accepterede grundlæggende regler vil mindske risikoen for misforståelser, når forskere fra forskellige nationer og kulturer samarbejder i internationale forskningskonsortier. Danmark har en god position i spørgsmål om integritet i forskningen, og det danske system til behandling af brud på videnskabelig praksis ses af mange som en god model til efterligning. Der lyttes derfor til danske synspunkter i det internationale arbejde på vejen mod internationale normer for integritet i forskningen.

5. AFSLUTNING

Referencer

1. Editorial, 'Leading by example', *Nature* 445 (2007), 229. Brumfiel, G., 'Misconduct? It's all academic...', *Nature* 445 (2007), 240-241. Odling-Smee, L. et al., 'Where are they now?', *Nature* 445 (2007), 244-245.
2. Scott-Lichter, D., 'Promoting Integrity in Science Journals', *The Scientist* January 2007, 22-23.
3. Martinson, B.C., Anderson, M.S. and de Vries, R., 'Scientists behaving badly', *Nature* 435 (2005) 737-738.
4. 'Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals' (the Vancouver rules), (the *International Committee of Medical Journal Editors*, first published 1979): <http://www.icmje.org/>

BILAG

*Bekendtgørelse om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed
(nr. 668 af 28. juni 2005)*

*Uddrag af lov om forskningsrådgivning
(lov nr. 405 af 28. maj 2003)*

Forretningsorden for Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

*Medlemmer og suppleanter i Udvalgene vedrørende
Videnskabelig Uredelighed*

BEKENDTGØRELSE NR. 668 AF 28. JUNI 2005 OM UDVALGENE VEDRØRENDE VIDENSKABELIG UREDELIGHED

I medfør af § 32, stk. 3, og § 33 i lov nr. 405 af 28. maj 2003 om forskningsrådgivning m.v. fastsættes:

Kapitel 1

Formål, anvendelsesområde m.v.

§ 1. Til styrkelse af dansk forsknings troværdighed nedsætter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. Udvalgene kan kun behandle sager vedrørende videnskabelig uredelighed, der har betydning for dansk forskning.

Stk. 2. Udvalgene består af tre udvalg, der tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder:

- 1) Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for sundhedsvidenskabelig forskning.
- 2) Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for natur-, teknologi- og produktionsvidenskabelig forskning.
- 3) Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for kultur- og samfundsvidenskabelig forskning.

Stk. 3. Udvalgene afgør i forening den nærmere afgrænsning mellem de tre udvalg efter stk. 2. Afgrænsningen skal fremgå af forretningsordenen, jf. § 16, stk. 1.

Stk. 4. Udvalgene kan behandle sager, hvor den indklagede er videnskabeligt uddannet inden for det forskningsområde, som det videnskabelige produkt, der klages over, vedrører, og som

- 1) har fået offentliggjort det videnskabelige produkt, der klages over, i Danmark,
- 2) har udarbejdet det videnskabelige produkt, der klages over, som led i sin ansættelse eller erhvervsvirksomhed i Danmark,
- 3) har fået eller har søgt tilskud fra danske offentlige myndigheder til udarbejdelsen af det videnskabelige produkt, der klages over, eller
- 4) har sin nærmeste tilknytning til Danmark i øvrigt.

Stk. 5. For så vidt angår videnskabelige produkter udarbejdet i privat regi forudsætter sagens behandling, at den private virksomhed eller lignende har ønsket at være omfattet af udvalgenes kompetence eller ønsker at medvirke til sagens oplysning.

§ 2. Ved videnskabelig uredelighed forstås en forsætlig eller groft uagtsom adfærd i form af forfalskning, plagiering, fortielse eller lignende, der indebærer en utilbørlig vildledning om egen videnskabelig indsats og/eller videnskabelige resultater. Omfattet er herefter bl.a.:

- 1) Uoplyst konstruktion af data eller substitution med fiktive data.
- 2) Uoplyst selektiv eller skjult kassation af egne uønskede resultater.
- 3) Uoplyst usædvanlig og vildledende anvendelse af statistiske metoder.
- 4) Uoplyst ensidig eller forvredet fortolkning af egne resultater og konklusioner.
- 5) Plagiering af andres resultater eller publikationer.
- 6) Uretmæssig angivelse af forfatterrolle, titel eller arbejdssted.
- 7) Afgivelse af urigtige oplysninger om videnskabelige kvalifikationer.

§ 3. Udvalgene kan ikke behandle sager, der vedrører videnskabelige teoriers holdbarhed eller sandhed eller sager, der vedrører forskningskvaliteten af et videnskabeligt produkt.

§ 4. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed skal behandle sager, der rejses af en part efter forvaltningsloven med påstand om videnskabelig uredelighed, jf. dog stk. 3. Udvalgene kan også behandle sager, der rejses af en part, der ønsker at blive renset for navngivne, anonyme eller kildebeskyttede påstande om videnskabelig uredelighed, under forudsætning af, at parten giver alle nødvendige oplysninger til brug for udvalgenes behandling af sagen, jf. § 12, stk. 3.

Stk. 2. Udvalgene kan i begrænset omfang behandle sager, der ikke rejses af en part, hvis sagerne er af samfundsmæssig interesse eller af betydning for menneskers eller dyrs sundhed, og hvor der foreligger en begrundet formodning for videnskabelig uredelighed.

Stk. 3. Udvalgene kan afvise at behandle sager, hvor det på forhånd vurderes, at:

- 1) Sagen falder uden for udvalgenes kompetence.
- 2) Sagen må anses for åbenbart grundløs.
- 3) Omkostningerne ved sagens behandling ikke står i rimeligt forhold til dens betydning.

Stk. 4. Sager, der ikke optages til behandling af udvalgene, skal afvises senest tre måneder efter udvalgenes modtagelse af sagen. I sager, der optages til behandling, skal udvalgene senest tre måneder efter modtagelsen af sagen oplyse sagens parter om sagens forventede faser og forventet tidspunkt for afgivelse af en udtalelse, jf. § 13, stk. 1.

Kapitel 2

Kompetenceområder

Kapitel 3

Optagelse af sager til behandling

§ 5. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed kan behandle sager, hvor der klages over enkelt-personer eller grupper af personer.

Stk. 2. I sager, hvor der klages over grupper af personer, kan udvalgene dog kun benytte sig af sine sanktionsbeføjelser, jf. § 15, stk. 1, hvis sagens opklaring fører til en afklaring af, til hvem adfærden efter § 2 kan henføres.

§ 6. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed kan behandle sager, hvor der klages over et skriftligt videnskabeligt produkt efter den indklagedes frivillige afgivelse deraf, jf. § 1, stk. 4.

Stk. 2. Udvalgene kan også behandle sager, hvor der klages over en ansøgning, der er indgivet med henblik på at søge tilskud fra offentlige forskningsbevillinger.

Kapitel 4

Struktur

§ 7. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed har en fælles formand, der skal være landsdommer.

Stk. 2. Hvert udvalg består ud over formanden, jf. stk. 1, af seks medlemmer samt et tilsvarende antal suppleanter, der kun kan indtræde ved medlemmernes forfald og for hele behandlingen af en sag. Medlemmerne skal alle være anerkendte forskere og tilsammen dække alle videnskabelige forskningsområder. Tilsvarende gælder suppleanterne.

Stk. 3. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling udpeger formanden. Medlemmerne og suppleanterne udpeges af ministeren i deres personlige egenskab efter høring af Det Frie Forskningsråd. Formanden, medlemmerne og suppleanterne udpeges for en periode af fire år. Genudpegning kan ske for to år. Hvis et medlem eller en suppleant udtræder i utide, kan et nyt medlem eller en ny suppleant udpeges for mindre end fire år.

Kapitel 5

Sagernes fordeling, beslutningsdygtighed og stemmeafgivelse

§ 8. Formanden fordeler sagerne til behandling i de tre udvalg, jf. § 1, stk. 2.

Stk. 2. De enkelte udvalg træffer selv beslutning om, hvorvidt en sag skal optages til behandling eller på forhånd afvises, jf. §§ 4, stk. 3 og 4.

Stk. 3. Hvis det skønnes, at en sag vedrører mere end ét udvalgs kompetenceområde, kan det udvalg, hvortil det videnskabelige produkt, der klages over, primært vedrører, beslutte, at udvalgene skal træffe beslutning om sagen, herunder afgive udtalelse, i forening, jf. § 6.

Stk. 4. Er den indklagede en gruppe af personer, jf. § 5, stk. 1, kan beslutningen efter stk. 2 træffes af det udvalg, hvortil det videnskabelige produkt, der klages over, primært vedrører. Er henførelse ikke mulig, træffer formanden beslutning.

§ 9. Et udvalg er beslutningsdygtigt, når formanden og fire medlemmer eller et tilsvarende antal suppleanter er til stede, jf. § 7, stk. 2.

Stk. 2. I sager, hvor flere udvalg træffer beslutning i forening, jf. § 8, stk. 2, er udvalgene kun beslutningsdygtige, hvis hvert udvalg selvstændigt opfylder kravet i stk. 1.

Stk. 3. Udvalgene skal i videst muligt omfang træffe beslutning i enighed. Kan enighed ikke opnås, træffes beslutning ved almindelig stemmeflerhed.

Stk. 4. Formanden træffer afgørelse i retlige spørgsmål og om udformningen af en konklusion.

§ 10. Parterne i en sag, der er under behandling i Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, kan lade sig bistå af bisiddere.

Kapitel 6

Sagernes behandling

§ 11. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed kan nedsætte ad hoc-udvalg uden beslutningskompetence til at bistå sig med forberedelsen af en sag. Et ad hoc-udvalg kan sammensættes med nogle af udvalgenes medlemmer, deres suppleanter og/eller eksterne sagkyndige, der udpeges af udvalgene, idet der forinden skal foretages en selvstændig partshøring over den påtænkte sammensætning.

Stk. 2. Som led i sagsforberedelsen, jf. stk. 1, udarbejder ad hoc-udvalgene en redegørelse om sagens faktiske omstændigheder. Hvis der er udpeget eksterne sagkyndige til ad hoc-udvalgene, skal der foretages selvstændig partshøring over redegørelsen.

Stk. 3. Ad hoc-udvalgene sekretariatsbetjenes af udvalgenes sekretariat efter lovens § 35, stk. 2.

§ 12. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed skal som led i sagsbehandlingen fremskaffe alle nødvendige oplysninger for at kunne træffe beslutning på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Stk. 2. Udvalgene kan til brug for sagens oplysning indhente oplysninger fra den indklagede om den videnskabelige metode, der er anvendt ved udarbejdelsen af det videnskabelige produkt, der klages over, jf. § 6, stk. 1, hvis sådanne oplysninger ikke allerede er tilgængelige for udvalgene.

Stk. 3. Udvalgene skal i sager, der rejses af en part med henblik på renselse, jf. § 4, stk. 1, indhente en skriftlig redegørelse fra parten, med mindre udvalgene vurderer, at den fremsatte påstand om partens videnskabelige uredelighed er åbenbart grundløs.

Stk. 4. I sager, hvor der klages over grupper af personer, jf. § 5, stk. 2, kan udvalgene til brug for sagens oplysning indhente oplysninger fra de indklagede om de enkelte medlemmers bidrag til det samlede videnskabelige produkt, hvis sådanne oplysninger ikke allerede er tilgængelige for udvalgene.

Kapitel 7

Sagernes afslutning og mulighed for genoptagelse

§ 13. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed afslutter behandlingen af en sag ved at afgive en udtalelse. Udtalelsen skal bl.a. redegøre for:

- 1) En sagsfremstilling.
- 2) Udtalelser fra sagens parter.
- 3) Udvalgenes overvejelser.
- 4) Udvalgenes konklusion og i tilfælde af dissens, jf. stk. 2, hvor mange medlemmer eller deres suppleanter, der kan tilslutte sig konklusionen.

Stk. 2. I sager, hvor udvalgene træffer beslutning ved almindelig stemmeflerhed, jf. § 9, stk. 3, kan ethvert dissenterende medlem eller dennes suppleant kræve, at vedkommendes dissens fremgår af udtalelsen.

Stk. 3. I sager, hvor udvalgene forventer at udtrykke kritik af den indklagedes adfærd, jf. § 15, skal udvalgene høre denne over et udkast til udtalelse.

§ 14. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed kan efter begæring fra en part genoptage en afsluttet sag, hvis der fremkommer nye oplysninger, som hvis de havde foreligget under sagens behandling, må antages at kunne have ført til et andet udfald.

Kapitel 8

Sanktionsmuligheder

§ 15. I sager, hvor Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed konstaterer, at der foreligger videnskabelig uredelighed, afgiver udvalgene en udtalelse, hvori der udtrykkes kritik. Udvalgene kan samtidig:

- 1) Orienter den indklagedes arbejdsgiver, hvis vedkommende er ansat som forsker.
- 2) Henstille, at det pågældende videnskabelige arbejde skal trækkes tilbage.
- 3) Orienter vedkommende offentlige myndighed, som fører tilsyn med området.
- 4) Foretage politianmeldelse, hvis der er tale om en strafbar lovovertrædelse.
- 5) Efter særlig anmodning fra en ansættelsesmyndighed udtale sig om graden af videnskabelig uredelighed.

Stk. 2. Udvalgene skal i sager efter stk. 1 udtale sig om graden af den konstaterede videnskabelige uredelighed og om dennes betydning for det videnskabelige budskab i det pågældende videnskabelige produkt.

Stk. 3. Udvalgene kan henlægge sager efter stk. 1, hvis udvalgene finder, at den konstaterede videnskabelige uredelighed kun har haft ringe betydning for det videnskabelige budskab i produktet.

§ 16. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed udarbejder en forretningsorden, som skal godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Stk. 2. Udvalgene offentliggør en årlig beretning om deres virksomhed. Beretningen skal bl.a. beskrive samtlige behandlede sager vedrørende videnskabelig uredelighed i ikke-personhenførbare form.

§ 17. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2005. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling,
den 28. juni 2005

Helge Sander
/Thorkild Meedom

Kapitel 9

Forskellige bestemmelser

Kapitel 10

Ikrafttræden m.v.

UDDRAG AF LOV NR. 405 AF 28. MAJ 2003 OM FORSKNINGSRÅDGIVNING M.V.

*VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning,
gør vitterligt:*

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Til styrkelse af forskningskvaliteten, koordinering og internationalisering af dansk forskning og formidling og anvendelse af forskningsresultater nedsætter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling Danmarks Forskningspolitiske Råd, Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget.

Stk. 2. Til efterprøvelse af den videnskabelige redelighed i dansk forskning nedsætter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, jf. § 31.

Stk. 3. Danmarks Forskningspolitiske Råd har til hovedformål at sikre ministeren for videnskab, teknologi og udvikling, Folketinget og regeringen en uafhængig og sagkyndig forskningspolitisk rådgivning. Rådet har alene en rådgivningsfunktion, jf. § 3.

Stk. 4. Det Frie Forskningsråd har både en fondsfunktion og en rådgivningsfunktion. Rådet har til hovedformål at støtte konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer og give forskningsfaglig rådgivning i tilknytning hertil, jf. §§ 7 og 8.

Stk. 5. Det Strategiske Forskningsråd har både en fondsfunktion og en rådgivningsfunktion. Rådet har til hovedformål at støtte forskning inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder og give forskningsfaglig rådgivning i tilknytning hertil, jf. §§ 17 og 18.

Stk. 6. Koordinationsudvalget forestår koordineringen af den offentlige fondsfunktion for forskning og har en rådgivningsfunktion om forskeruddannelse, jf. §§ 25 og 26.

Stk. 7. Rådene og udvalget i stk. 4-6 skal tilsammen sikre, at alle statslige forskningsbevillinger, der ikke er basisbevillinger knyttet til bestemte institutioner, uddeles i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering.

Kapitel 2

Definitioner

§ 2. I denne lov forstås ved:

- 1) Anerkendte forskere: Personer, der i en årrække på videnskabeligt plan aktivt har beskæftiget sig med forskning, og som er på mindst lektor- eller seniorforsknerniveau.
- 2) Forskningskyndige: Personer på ph.d.-niveau, som enten i en årrække

på nationalt eller internationalt plan har opnået indsigt i eller erfaring med varetagelse af forskningsopgaver eller på ledelsesplan i en institution, organisation eller virksomhed har beskæftiget sig indgående med forskningsadministration, forskningsledelse, forskningsformidling eller forskningspolitik.

...

§ 31. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed har til opgave at behandle sager vedrørende videnskabelig uredelighed, der rejses ved klage.

Stk. 2. Hvis udvalgene konstaterer, at der i en sag foreligger videnskabelig uredelighed, kan udvalgene:

- 1) Orienterer den indklagedes arbejdsgiver, hvis vedkommende er ansat som forsker.
- 2) Henstille, at det pågældende videnskabelige arbejde skal trækkes tilbage.
- 3) Orienterer vedkommende offentlige myndighed, som fører tilsyn med området.
- 4) Foretage politianmeldelse, hvis der er tale om en strafbar lovovertrædelse.
- 5) Efter særlig anmodning fra en ansættelsesmyndighed udtale sig om graden af videnskabelig uredelighed.

Stk. 3. Formanden træffer afgørelse i retlige spørgsmål, jf. § 32, stk. 2.

Stk. 4. Udvalgene offentliggør en årlig beretning om deres virksomhed.

§ 32. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed består af et eller flere udvalg dækkende alle videnskabelige forskningsområder.

Stk. 2. Formanden for udvalgene skal være landsdommer.

Stk. 3. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling fastsætter antallet af medlemmer. For hvert medlem skal der endvidere være en suppleant. Medlemmer og suppleanter skal alle være anerkendte forskere, der tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder, jf. § 36, stk. 2.

Stk. 4. Formanden udpeges af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling. Medlemmerne og suppleanterne udpeges af ministeren i deres personlige egenskab efter høring af Det Frie Forskningsråd. Formanden, de øvrige medlemmer og suppleanterne udpeges for en periode på 4 år. Genudpegning kan ske for 2 år. Hvis et medlem eller en suppleant udtræder i utide, kan et nyt medlem eller en ny suppleant udpeges for mindre end 4 år.

Stk. 5. Udvalgene udarbejder en forretningsorden, som skal godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Kapitel 7

Udvalgene vedrørende

Videnskabelig Uredelighed

§ 33. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte nærmere regler for Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredeligheds virke.

§ 34. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredeligheds afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 8

Forskellige bestemmelser

§ 35. Sekretariatsbetjeningen af Danmarks Forskningspolitiske Råd varetages af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Stk. 2. Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd, Koordinationsudvalget og Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed sekretariatsbetjenes af et uafhængigt sekretariat.

Stk. 3. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling eller den, der bemyndiges af ministeren hertil, fører tilsyn med bevillingsanvendelsen og legaliteten i forbindelse med Det Frie Forskningsråds, Det Strategiske Forskningsråds og Koordinationsudvalgets arbejde.

...

§ 40. Loven revideres i folketingssamlingen 2007-08 på baggrund af en evaluering af forskningsrådssystemets rådgivning om støtte til forskeruddannelse.

Kapitel 9

I krafttræden m.v.

§ 41. Loven træder i kraft den 1. januar 2004. Samtidig ophæves lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997.

Stk. 2. Regler, der er fastsat med hjemmel i lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler udstedt i medfør af denne lov.

FORRETNINGSORDEN FOR UDVALGENE VEDRØRENDE VIDENSKABELIG UREDIGHED

I medfør af § 16, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 668 af 28. juni 2005 om
Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed fastsættes:

§ 1. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed består af tre sideordnede udvalg, der tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder. Udvalgene har en fælles formand.

Udvalgene – opgaver og formål

De tre udvalg er:

1. Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for sundhedsvidenskabelig forskning (USF).
2. Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for natur-, teknologi- og produktionsvidenskabelig forskning (UNTPF).
3. Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for kultur- og samfundsvidenskabelig forskning (UKSF).

Stk. 2. Den nærmere afgrænsning mellem de tre udvalg fastlægges således: USF behandler sager vedrørende forskning inden for menneskelig sundhed, inklusive ernæringsmæssige aspekter. Udvalget behandler sager vedrørende alle aspekter af såvel grundvidenskabelig som klinisk forskning, inklusive anvendelse af dyremodeller, rettet mod menneskers sundhed og sygdom.

UNTPF behandler sager vedrørende forskning rettet mod grundvidenskabelige spørgsmål inden for naturvidenskab, datalogi og matematik. Udvalget behandler endvidere sager vedrørende grundlagsskabende forskning inden for teknologi og produktion, hvor udgangspunktet er et anvendelsesperspektiv rettet mod løsning af problemer eller mod nye måder for at dække samfundets behov.

UKSF behandler sager vedrørende forskning inden for det humanistiske og samfundsvidenskabelige område. Udvalget behandler sager vedrørende forskning inden for alle aspekter af historie og kultur, erkendelsesfag, sprogvidenskab og filologi, æstetiske fag samt økonomi, politologi, sociologi og retsvidenskab.

§ 2. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed har til opgave at behandle sager om videnskabelig uredelighed, der har betydning for dansk forskning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Udvalgene kan behandle generelle forespørgsler, såfremt det skønnes, at spørgsmålet har samfundsmæssig interesse, interesse for en videre kreds af forskere eller for et forskningsmiljø.

Stk. 3. Udvalgene skal bidrage til at fremme god videnskabelig skik og forebygge videnskabelig uredelighed. Målet søges nået ved udbredelse af kendskab til udvalgenes afgørelser og årsberetning samt ved undervisnings- og foredragsvirksomhed m.m.

Stk. 4. Udvalgene drøfter på det årlige fællesmøde, jf. § 18, initiativer, der kan fremme udvalgenes formål.

Sagernes forberedelse og afgørelse i de enkelte udvalg

§ 3. Formanden afgør, hvilket udvalg der skal behandle sagen. I tvivlstilfælde drøfter formanden spørgsmålet med de berørte udvalg.

Stk. 2. Hvis en sag vedrører mere end ét udvalgs kompetenceområde, kan det udvalg, hvortil det videnskabelige produkt, der klages over, primært henhører, beslutte, at udvalgene skal træffe beslutning om sagen i forening samt afgive en fælles udtalelse.

Stk. 3. Er den indklagede en gruppe af personer, kan beslutningen efter stk. 2 træffes af det udvalg, hvortil det videnskabelige produkt, der klages over, primært henhører. I tvivlstilfælde træffer formanden beslutningen.

§ 4. Udvalgene kan afvise at behandle en sag, hvis det på forhånd vurderes, at:

1. Sagen falder uden for udvalgenes kompetence.
2. Klagen må anses for åbenbart grundløs.
3. Omkostningerne ved sagens behandling ikke står i rimeligt forhold til dens betydning.

§ 5. Sager, der ikke optages til behandling af udvalgene, skal afvises senest tre måneder efter udvalgenes modtagelse af sagen. I sager, der optages til behandling, skal udvalgene senest tre måneder efter modtagelsen af sagen oplyse sagens parter om sagens forventede forløb og det forventede tidspunkt for sagens afgørelse.

§ 6. Optages sagen til behandling, påhviler det vedkommende udvalg at undersøge klagen og fremskaffe alle nødvendige oplysninger for at kunne træffe beslutning på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Stk. 2. Parternes oplysninger indgår i udvalgets undersøgelse og behandling af sagen. Der foretages partshøring ved fremlæggelse af modpartens oplysninger og kommentarer.

Høringsproceduren består som udgangspunkt i to skriftlige høringer mellem klageren og den indklagede, dog fastsættes det nærmere omfang af høringsproceduren af udvalget efter en konkret vurdering. Ved udvalgets første høring af den indklagede, skal dennes opmærksomhed henledes på reglerne i bekendtgørelsens § 1, stk. 4 og 5.

Stk. 3. I sager, hvor der klages over grupper af personer, skal udvalget søge at klarlægge den enkeltes bidrag til det samlede videnskabelige produkt.

Stk. 4. I sager, hvor en person ønsker at blive renset for påstande om at have begået videnskabelig uredelighed, skal udvalget indhente en skriftlig redegørelse fra den pågældende, medmindre udvalget vurderer, at den fremsatte påstand om videnskabelig uredelighed er åbenbart grundløs.

Udvalget kan som en forudsætning for at behandle sagen i øvrigt anmode den pågældende om at afgive alle nødvendige oplysninger til brug for sagens behandling. Udvalget afgør efter en konkret vurdering, om der skal indhentes en udtalelse fra den eller de person(er), der måtte have fremsat påstanden om videnskabelig uredelighed.

§ 7. Udvalget kan nedsætte et ad hoc-udvalg uden beslutningskompetence med den opgave at udrede og forberede sagen. Et ad hoc-udvalg sammensættes med nogle af udvalgets medlemmer, deres suppleanter og/eller eksterne sagkyndige. Sagens parter orienteres om ad hoc-udvalgets sammensætning og kan inden for en frist på to uger fremkomme med eventuelle bemærkninger hertil.

Stk. 2. Som led i sagsforberedelsen udarbejder ad hoc-udvalget en redegørelse om sagens faktiske omstændigheder, som afgives til udvalget. Udvalget sender redegørelsen til sagens parter for at sikre, at redegørelsens oplysninger af faktisk karakter er korrekte.

Udvalget sender derefter parternes eventuelle bemærkninger til ad hoc-udvalget. Ad hoc-udvalgets redegørelse, parternes bemærkninger og ad hoc-udvalgets kommentarer hertil sendes herefter til udvalget med henblik på sagens afgørelse.

Stk. 3. Ad hoc-udvalget sekretariatsbetjenes af udvalgenes sekretariat.

Stk. 4. I øvrigt påhviler det udvalget som led i sagsbehandlingen at fremskaffe alle nødvendige oplysninger for at kunne træffe beslutning på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

§ 8. Hvis udvalget forventer at udtrykke kritik i anledning af konstateret videnskabelig uredelighed, skal udvalget høre den indklagede over et udkast til udtalelse.

§ 9. Udvalget afslutter behandlingen af en sag ved at afgive en udtalelse. Udtalelsen skal blandt andet redegøre for:

1. En sagsfremstilling.
2. Udtalelser fra sagens parter.
3. Udvalgets overvejelser.
4. Udvalgets konklusion og ved dissens antallet af medlemmer eller suppleanter, der har tilsluttet sig konklusionen, samt eventuelle dissenser, jf. § 17, stk. 3.

§ 10. Udvalget henstiller til parterne, at en sag behandles fortroligt, indtil der foreligger en afgørelse.

Stk. 2. Afgjorte sager omtales i udvalgenes årsberetning i anonymiseret form.

§ 11. Sagens parter kan lade sig bistå af bisiddere.

§ 12. Sager afgøres ved møde i udvalget, jf. dog § 13, stk. 3.

Formandens opgaver og beføjelser

§ 13. Formanden har blandt andet til opgave at sikre ensartethed i sagsbehandlingen på tværs af udvalgene.

Stk. 2. Hvis det er utvivlsomt, at en sag skal afvises, fordi den falder uden for udvalgenes kompetence, eller fordi klagen er åbenbart grundløs, kan formanden afvise sagen på egen hånd. Det pågældende udvalg orienteres herom.

Stk. 3. Formanden kan bestemme, at en sag skal afgøres ved skriftlig votering, såfremt der under hensyn til sagens karakter ikke findes at være behov for behandling under et møde. Ethvert medlem af udvalget kan på et hvilket som helst tidspunkt forlange sagen behandlet på et møde.

Stk. 4. Formanden kan beslutte, at parterne kan få foretræde for udvalget.

Stk. 5. Formanden kan beslutte, at andre end udvalgenes medlemmer, suppleanter og sekretariat deltager i det årlige fællesmøde, jf. § 18.

Stk. 6. Formanden afgør, om en anmodning om aktindsigt kan imødekommes. Formanden kan delegere kompetencen til sekretariatet.

§ 14. Formanden træffer afgørelse i retlige spørgsmål og om udformningen af en konklusion i de afgjorte sager.

Sekretariatsbetjening af udvalgene

§ 15. Forskningsstyrelsen varetager sekretariatsbetjeningen af udvalgene. Sekretariatet deltager i udvalgs- og ad hoc-udvalgsmøder.

Stk. 2. Når en klage modtages, kvitterer sekretariatet for modtagelsen med oplysning om den forventede sagsbehandlingsprocedure. Den indklagede skal så vidt muligt inden ti dage efter klagens modtagelse orienteres om klagen.

Stk. 3. Snarest muligt efter modtagelsen af en klage forelægger sekretariatet klagen for formanden, der tager stilling til, om der skal iværksættes almindelig sagsbehandling med henblik på realitetsbehandling af klagen, eller om der kan være grundlag for straks at afvise klagen.

Stk. 4. Såfremt almindelig sagsbehandling iværksættes, sender sekretariatet løbende høringsvar og andet sagsmateriale til formanden. Sekretariatet underretter alle medlemmer og suppleanter om den indkomne klage.

Stk. 5. Sekretariatet bistår i øvrigt formanden og udvalgene i deres arbejde efter formandens nærmere bestemmelse.

§ 16. Møder i udvalgene søges berammet med mindst fire ugers varsel.
Dagsorden med mødemateriale til møder i udvalgene udsendes så vidt muligt med ti dages varsel.

Møder i udvalgene

§ 17. Et udvalg er beslutningsdygtigt, når formanden og fire medlemmer eller et tilsvarende antal suppleanter er tilstede.

Stk. 2. I sager, hvor flere udvalg træffer beslutning i forening, jf. § 3, stk. 2, er udvalgene kun beslutningsdygtige, hvis hvert udvalg selvstændigt opfylder kravet i stk. 1.

Stk. 3. Udvalgene skal i videst muligt omfang træffe beslutning i enighed. Kan enighed ikke opnås, træffes beslutning ved almindelig stemmeflerhed. Ethvert dissenterende medlem eller suppleant kan kræve, at vedkommendes dissens fremgår af udtalelsen.

§ 18. Der afholdes et årligt fællesmøde med deltagelse af udvalgenes medlemmer og suppleanter. Mødet er ikke offentligt. På mødet orienterer formanden om de afgørelser, der i løbet af året er truffet i de enkelte udvalg. Der kan på mødet træffes beslutning om emner af fælles interesse for udvalgene, jf. herved også § 2, stk. 4.

§ 19. Udvalgenes formand leder møderne.

Stk. 2. Udvalgenes møder er ikke offentlige.

§ 20. Sekretariatet udarbejder beslutningsreferat af møderne. Referatet udsendes til skriftlig godkendelse blandt de deltagende.

§ 21. Ved et medlems forfald eller inhabilitet udpeger formanden en suppleant, der indtræder for hele sagens behandling.

Stk. 2. Ved udpegning af suppleanter tilstræbes det så vidt muligt, at udvalget fagligt dækker det pågældende videnskabelige forskningsområde.

Suppleanter

§ 22. Når et udvalg har afsluttet behandlingen af en sag, sender sekretariatet en kopi af afgørelsen til samtlige medlemmer og suppleanter i de tre udvalg.

Sikring af kontinuiteten i udvalgenes arbejde

§ 23. Forretningsordenen træder i kraft den 15. oktober 2006.

Ikrafttræden

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed,
den 14. oktober 2006

Henrik Waaben / Annette D. N. Rasmussen

MEDLEMMER OG SUPPLEANTER I UDVALGENE VEDRØRENDE VIDENSKABELIG UREDELIGHED

FORMAND

Landsdommer *Poul Lodberg*
Østre Landsret
Bredgade 59,
1260 København K

UDVALGET FOR KULTUR- OG SAMFUNDS- VIDENSKABELIG FORSKNING (UKSF)

Lektor *Charlotte Bloch*
Københavns Universitet, Sociologisk Institut, Postboks 099
Øster Farimagsgade 5,
1014 København K

Professor *Peter Harder*
Københavns Universitet, Institut for Engelsk,
Germansk og Romansk
Njalsgade 128, 2300 København S

Professor, institutleder *Jens Mammen*
Aarhus Universitet, Psykologisk Institut, Nobelparken
Jens Chr. Skous Vej 4,
8000 Århus C

Forskningschef *Niels Ploug*
Socialforskningsinstituttet,
Herluf Trolles Gade 11,
1052 København K

Professor, dr.phil. *Bjørn Poulsen*
Aarhus Universitet, Institut for Historie og Områdestudier
Nordre Ringgade, Bygn. 410,
8000 Århus C

Professor *Lise Togeby*
Aarhus Universitet, Institut for Statskundskab
Bartholins Allé, Bygning 1331,
8000 Århus C

Suppleanter

Docent, dr.phil. *Lise Hannestad*
Aarhus Universitet,
Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik
Nordre Ringgade, Bygning 1414, 8000 Århus C

Professor *Hanne Foss Hansen*
Københavns Universitet, Institut for Statskundskab
Øster Farimagsgade 5,
1353 København K

Professor, dr.phil. *Svend Erik Larsen*
Aarhus Universitet, Institut for Æstetiske Fag,
Langelandsgades Kaserne
Langelandsgade 139, 8000 Århus C

Professor *Michael Møller*
Handelshøjskolen i København, Institut for Finansiering
Solbjerg Plads 3,
2000 Frederiksberg

Professor *Mogens N. Pedersen*
Syddansk Universitet, Institut for Statskundskab
Campusvej 55,
5230 Odense M

Professor *Kirsten Weber*
Roskilde Universitetscenter,
Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning,
Universitetsvej 1, Pavillon 10, Postboks 260, 4000 Roskilde

**UDVALGET FOR
NATUR-, TEKNOLOGI-
OG PRODUKTIONS-
VIDENSKABELIG
FORSKNING (UNTPF)**

Professor *Lars Døvling Andersen*
Aalborg Universitet, Institut for Matematiske Fag
Frederik Bajers Vej 7 G,
9220 Aalborg Ø

Lektor *Mona Dahms*
Aalborg Universitet,
Institut for Samfundsudvikling og Planlægning
Fibigerstræde 13, 9220 Aalborg Ø

Prorektor, professor, dr.med.vet. *Torben Greve*
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Rektoratet
Bülowsvej 17,
1870 Frederiksberg C

Professor *Vagn Lundsgaard Hansen*
Danmarks Tekniske Universitet, Institut for Matematik
Matematiktorvet, Bygning 303,
2800 Lyngby

Afdelingschef *Erik Lundtang Petersen*
Forskningscenter Risø, Afd. for Vindenergi
Bygning 125, Postboks 49
Frederiksborgvej 399, 4000 Roskilde

Seniorforsker, dr.scient. *Hanne N. Rasmussen*
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole,
Center for Skov, Landskab og Planlægning
Hørsholm Kongevej 11, 2970 Hørsholm

Suppleanter

Professor *Susanne Bødker*
Aarhus Universitet, Datalogisk Institut
Aabogade 34,
8200 Århus C

Seniorforsker *Jes Fenger*
Danmarks Miljøundersøgelser, Afd. for Atmosfærisk Miljø
Frederiksborgvej 399, Box 358,
4000 Roskilde

Forskningsleder *John Erik Hermansen*
Danmarks JordbrugsForskning, Forskningscenter Foulum
Afdelingen for Jordbrugsproduktion og Miljø
Postboks 50, 8830 Tjele

Lektor *Bodil Korsgaard*
Syddansk Universitet, Biologisk Institut
Campusvej 55,
5230 Odense M

Seniorforsker, forskningsleder *Jørgen E. Olesen*
Danmarks JordbrugsForskning, Forskningscenter Foulum
Afdelingen for Plantevækst og Jord
Postboks 50, 8830 Tjele

Professor *Peter Sigmund*
Syddansk Universitet, Fysisk Institut
Campusvej 55,
5230 Odense M

**UDVALGET FOR SUND-
HEDSVIDENSKABELIG
FORSKNING (USF)**

Overlæge, dr.med. *Ulla Feldt-Rasmussen*
Rigshospitalet, Medicinsk
Endokrinologisk Klinik, afsnit 2132
Blegdamsvej 9, 2100 København Ø

Overlæge, dr.med. *Cai Frimodt-Møller*
Erichsens Privathospital,
Trunnevangen 4b,
2920 Charlottenlund

Professor, ph.d., dr.odont. *Palle Holmstrup*
Københavns Universitet, Tandlægeskolen
Nørre Allé 20,
2200 København N

Lektor *Kirsten Ohm Kyvik*
Syddansk Universitet, Epidemiologi,
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet
J.B. Winsløws Vej 9 B, 5000 Odense C

Lektor, ph.d. *Ulf Madsen*
Danmarks Farmaceutiske Universitet,
Institut for Medicinalkemi
Universitetsparken 2, 2100 København Ø

Overlæge, dr.med. *Lena Specht*
Rigshospitalet, Finsenscentret,
Onkologisk Klinik, afsnit 5073
Blegdamsvej 9, 2100 København Ø

Suppleanter

Lektor, ph.d. *Bente Gammelgaard*
Danmarks Farmaceutiske Universitet,
Institut for Farmaci og Analytisk Kemi
Universitetsparken 2, 2100 København Ø

Professor, dr.med. *Albert Gjedde*
Aarhus Universitetshospital,
PET Centret, bygning 10 C
Nørrebrogade 44, 8000 Århus C

Ledende biokemiker, dr.scient. *Anders Johnsen*
Rigshospitalet, Klinisk Biokemisk Afdeling, afsnit 3011
Blegdamsvej 9,
2100 København Ø

Overlæge, dr.med. *Elisabeth Mathiesen*
Rigshospitalet, Endokrinologisk Klinik
Blegdamsvej 9,
2100 København Ø

Overlæge, dr.med. *Ole Haagen Nielsen*
Amtssygehuset i Herlev,
Medicinsk Gastroenterologisk Afdeling
Herlev Ringvej 75, 2730 Herlev

Professor, overlæge *Jens Overgaard*
Aarhus Universitetshospital,
Eksperimentel Klinisk Onkologi, bygning 5
Nørrebrogade 44, 8000 Århus C

SEKRETARIATET FOR UDVALGENE VEDRØRENDE VIDENSKABELIG UREDELIGHED (UVVU)

Helle B. Strøm, chefkonsulent, hbs@fi.dk

Annette Rasmussen, fuldmægtig, anr@fi.dk

til 30. juni 2007

Cecilie Dickmeiss, fuldmægtig, cedk@fi.dk

fra 1. juli 2007

Heidi Strand, studentermedhjælp, hstr@fi.dk

Forsknings- og Innovationsstyrelsen
Bredgade 40
1260 København K
Tlf. 3544 6200
Fax 3544 6201
fi@fi.dk

ÅRSBERETNING 2006

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

Redaktionel tilrettelæggelse:

Cecilie Dickmeiss

Design: Designgrafik.dk

Tryk: Schultz Grafisk

Oplag: 1.700

ISSN: 0909-XXXX (trykt version)

ISSN: 1901-XXXX (netversion)